

Voorsprong met Informatie

Scoren met behulp van de juiste kennis

Voorsprong
met
informatie.

Van beleid naar praktijk: een grote (voor)sprong

Jack Schuemie

Documentair informatieverzorger
Jeugd, Onderwijs en Samenleving,
gemeente Rotterdam
schuemie603@casema.nl

Onder de titel: "Weg met informatiebeleid" vond op 22 mei voor de tweede keer in Stadion de Galgenwaard, thuishaven van FC Utrecht, het jaarlijkse Seminar van Doxis plaats. Het centrale thema tijdens het seminar was de visienota Informatie op Orde. Onder leiding van de speciale dagvoorzitter: Prof. dr. Dan LeFay, Professor of Information Logistics, University of Michigan, Lansing (USA) gaven Charles Jeurgens, Maarten Schenk en Raymond Alexander vanuit de eigen praktijksituatie hun mening over het beoogde resultaat uit de visienota.

Een duivels dilemma

Charles Jeurgens is hoogleraar Archivistiek aan de Universiteit Leiden en Gemeentearchivaris van Dordrecht. Tijdens zijn presentatie ging Charles in op actielijn 5 uit de visienota. Deze actielijn is gericht op een nieuwe aanpak voor selectie (vooraf of achteraf).

Dat de DIV'er (of degene die belast is met het selecteren van archiefbescheiden) met deze actielijn in een duivels dilemma terecht komt, is volgens Charles niet te voorkomen. Belangrijke vraag hierin is wat het doel is van de selectie van informatie. Geconstateerd is, volgens Charles, dat de huidige regels niet voldoende

zijn toegesneden op de veranderde digitale omgeving en verwachtingen van gebruikers. Teveel weerspiegelt de selectie de belangen van de overheidsadministratie. Te weinig wordt er in de selectie aandacht geschonken aan de rol van maatschappelijke organisaties en het individu in de maatschappij. Daarom wordt er momenteel getwijfeld over de kwaliteit van het huidige waarderings- en selectiebeleid. De vraag die hij daarom stelt: "is de huidige selectieregelgeving teveel een overheidsprocedure en houdt deze onvoldoende rekening met het cultureel belang?". Als je zou kijken naar artikel 2 van het Archiefbesluit, zou je dat niet zeggen. Hierin wordt

namelijk onder andere gesteld dat bij het vaststellen van selectielijsten rekening wordt gehouden met de taak van het betreffende overheidsorgaan én de verhouding tussen overheidsorganen onderling, alsmede de waarde van de informatie voor het historisch onderzoek. De bestaande selectiedoelstelling is gericht op het veiligstellen van belangrijke bronnen over de overheid, terwijl de nieuwe selectiedoelstelling gericht is op het bijeenbrengen van bronnen die het mogelijk maken om onderzoek te doen naar de samenleving. Bij de vraag hoe we dit naar de praktijk moeten vertalen, ging Charles nader in op de begrippenparen als "representatief en bijzonder", "vooraf en achteraf

E-depot: dé oplossing voor duurzaam beheer en behoud voor de lange termijn?!

“Ik, duurzaam???”

selecteren”, “toeval en gepland”. Charles werkte dit uit langs een aantal lijnen. Een belangrijke tip van Charles was om bij het selecteren van archiefbescheiden voor blijvende bewaring gebruik te maken van aanwijscmissies. Hij verwees hierbij naar de bestaande praktijk binnen de Rechterlijke Macht. Tevens kan het inschakelen van de journalistiek naar potentieel interessante zaken een belangrijk instrument zijn.

Archiefinspectie, toekomst of verleden tijd

Maarten Schenk is Gemeentearchivaris te Den Haag. Hij gaf in zijn presentatie zijn visie over de nieuwe rol van de Archiefinspectie. Die visieontwikkeling is nodig omdat de huidige taak van de Archiefinspectie voor de toekomst niet meer adequaat lijkt. Maarten baseert zijn mening op een aantal rapporten en beleidsstukken, te weten het rapport van de Commissie Oosting, het rapport de Demeterende Overheid en de nota Informatie op Orde.

De huidige rol van de Archiefinspectie is hoofdzakelijk gericht op het uitvoeren van inspecties, het houden van toezicht op de papieren archieven en het verstrekken van adviezen met betrekking tot het inrichten van de digitale beheeromgeving. Maarten

ziet in de toekomst een andere rol voor de Archiefinspectie. Zo zal deze een belangrijke rol gaan spelen bij de implementatie van DMS/RMA-applicaties. En een adviserende functie vervullen tussen DIV en I-afdelingen enerzijds en DMS-beheerders en archiefdienst anderzijds. De inspectie zal moeten oordelen over vervanging van systemen en rapporteren over vorderingen op het gebied van implementatie van het DMS/RKS-systeem.

De Archiefinspectie zal in de toekomst dus steeds meer een ondersteunende functie krijgen, in plaats van de controlerende functie die zij nu heeft. Nog verder in de toekomst zal de Archiefinspectie zich gaan bezighouden met het toezicht op de volledigheid en beschikbaarheid van de door de gemeentelijke diensten aangeleverde informatie. Als laatste ziet Maarten de inspectie als rapporteur over het informatiebeleid van de gemeente aan de gemeentelijke organisatie, maar ook aan BZK en OCW.

Feitelijk zal de Archiefinspectie in de toekomst meer de rol van een informatieaccountant gaan vervullen. Hij adviseert dan ook om in de toekomst archiefinspectie in de Planning & Controlcyclus van de organisatie te laten opnemen. Maarten zou graag zien dat

de Archiefwet op een aantal punten wordt aangepast. Zo kan wat hem betreft de overbrengingstermijn van twintig jaar teruggebracht worden naar één dag. Dit omdat de burger steeds meer openheid van zaken afdwingt. Ten tweede zal in de Archiefwet moeten worden opgenomen dat gemeenten jaarlijks een informatieaccountantsverklaring overleggen.

Als de archiefdiensten niets ondernemen en de huidige situatie zo laten, dan heeft de Archiefinspectie in de toekomst geen rol van betekenis meer en wordt deze feitelijk overbodig, aldus Maarten.

E-depot: dé oplossing voor duurzaam beheer en behoud voor de lange termijn?!

“Ik, duurzaam???” Met deze uitspraak, vergezeld met een foto van zijn dochter Megan, opende Raymond Alexander, hoofd Documentaire Zaken bij de gemeente 's-Hertogenbosch, zijn presentatie over een andere kijk op duurzame opslag en toegankelijkheid. Dat duurzaamheid op dit moment een actueel en hot item is, bleek uit de recente brand bij de TU Bouwkunde te Delft. In een oproep op de website van de TU, wordt omwonenden gevraagd alle boeken, aantekeningen en andere zaken die zij in de omgeving van de TU vinden, terug

Voorsprong met Informatie

Scoren met behulp van de juiste kennis

Voorsprong
met
informatie.

te brengen naar de aula van de TU. Het moet voor de studenten en de docenten frustrerend geweest zijn om te constateren dat een deel van de architectuurcollectie bij de brand verloren is gegaan, een waar verlies voor de (Nederlandse) architectuur. Gelukkig was een groot deel van de gedigitaliseerde gegevens recentelijk op een externe back up server geïnstalleerd, zodat deze informatie niet verloren is gegaan. Een rare paradox: de digitale items blijken duurzamer opgeslagen te zijn dan fysieke bescheiden. Toch moeten we de garantie van duurzaamheid van digitale gegevens uiterst serieus aanpakken. Controlemaatregelen die in de papieren wereld zijn gemaakt om duurzaamheid van papieren gegevensdragers te garanderen, zullen ook – zei het in een andere vorm – in de digitale wereld genomen moeten worden. Gelukkig is de aandacht voor digitale duurzaamheid groot en realiseren wetenschappers, professionals en beslissers zich dat er iets moet gebeuren om de beschikbaarheid en terugvindbaarheid van digitale gegevens

*Enige
hilariteit
ontstond er
aan het
einde van
de dag!*

te garanderen. Raymond benadrukt dat duurzaamheid geen technisch probleem is, maar meer te maken heeft met het beïnvloeden van houding en gedrag. Met de juiste mix van attitude, kennis en moderne techniek moeten we moeiteloos duurzaam en toegankelijk kunnen worden en blijven. Zelfs Raymonds dochter Megan!

Meningen van de deelnemers

Tijdens de lunch en de daarop volgende Speeddates (interactieve discussierondes n.a.v. de lezingen van de sprekers) werd volop gediscussieerd over de meningen van bovengenoemde sprekers. Zo vond één van de deelnemers dat audit en control van informatie zeker in de P&C-cyclus opgenomen zou moeten worden. "Laat die twee elementen maar door een externe partij doen. Dat doen we nu ook al met onze financiële bescheiden, dus waarom niet met onze informatie?". Een ander voelde meer voor een samenwerking in de P&C-cyclus met een externe partij en de Archiefinspectie. De verantwoording voor het toezicht op informatie en de daarbij behorende waarderings- en selectiemethodiek zou een samenwerking moeten zijn tussen archiefdienst en de DIV-afdeling van de betreffende gemeentelijke dienst.

Een andere deelnemer durfde te stellen dat met een goede inrichting van een volwaardig e-depot, met behulp van een mid-office en gekoppeld aan relevante applicaties, de huidige rol van de DIV-afdeling zomaar zou kunnen komen te vervallen. De nieuwe DIV'er zou een samenwerkende rol met de medewerkers binnen de afdelingen krijgen. Daarnaast zal hij een bepalende en verbindende

factor worden tussen het dynamische administratieve proces enerzijds en het bewaken van het behoud van (digitaal) cultureel erfgoed anderzijds.

Kortom we maakten onszelf weer eens onmisbaar, of dit ook de feitelijke toekomst zal zijn, was niet voor iedereen een vast gegeven.

Enige hilariteit ontstond er aan het einde van de dag, toen Prof. dr. Dan LeFay, zei: "Weg met het professormasker" en zijn ware identiteit bekend maakte. In werkelijkheid is hij Dennis Velberg, tweevoudig Nederlands kampioen close-up magic.

Het seminar werd afgesloten met het Lagerhuisdebat en een borrel. <<

Meer informatie over Prof. dr. Dan LeFay is te vinden op: <http://www.lefaymagic.nl/>.

De presentaties zijn te downloaden op www.doxis.nl

